

[Ministeren for skatter og afgifter.]

fortolket den røde tråd i hr. Christophersens første indlæg korrekt. Jeg har glædet mig over, at det nu blev mere klarlagt i det andet indlæg, at der er betydelige chancer for, at venstre også vil medvirke til dette forslag. Dermed synes jeg, at venstre er i den bås, hvor venstre også bør være, hvorefter vi har isoleret fremskridtspartiet i den bås, hvor fremskridtspartiet altid bør isoleres.

Hjortlund Christensen (DR):

Jeg er meget forstående over for ministerens bemærkninger om at være opgivende over for loven. Det er rigtigt, vi er opgivende over for den lov, vores skattesystem kører omkring, og det var derfor, jeg animerede ministeren til at samarbejde om en anden lovgivning, som begge partier i øvrigt har stående på deres program.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om visse forbrugeraftaler. (Dørsalg m. v., postordresalg og løbende tjenesteydelser).

(Lovforslag nr. L 95. Fremsat 16/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Tove Lindbo Larsen (S):

Lovforslaget er en genfremsættelse fra første samling, men nåede ikke at blive behandlet som følge af valget i februar.

Lovforslaget tilsigter at gennemføre en række forbrugerbeskyttende forslag, som er fremsat i forbrugerkommissionens betænkning III om forbrugerens retsstilling og retsbeskyttelse. Lovforslaget er tillige tilpasset nogle få ting under hensyntagen til et forslag til rådsdirektiv i EF, fremsat i januar 1977. Formålet med lovforslaget er at sikre forbrugerne en

øget beskyttelse mod misbrug og en forbedret retsstilling.

Forslaget starter med en definition af ordet »forbrugeraftale«, hvilket uddybes meget grundigt i bemærkningerne. Det er meget værdifuldt i forbindelse med efterlevelsen af den endelige lov.

Fælles for de fleste af lovforslagets bestemmelser er, at de vedrører situationer, hvor en aftale ikke, som det sædvanligvis er tilfældet, er indgået ved forbrugerens henvendelse til den erhvervsdrivende. Forslaget indeholder således en bestemmelse om, at en erhvervsdrivende ikke uden forudgående anmodning må rette personlig eller telefonisk henvendelse til en forbruger på dennes bopæl, arbejdsplads eller lignende, hvortil der ikke er almindelig adgang, med henblik på straks eller senere at opnå tilbud eller accept af tilbud om indgåelse af aftale. Fra dette forbud er undtaget varer som visse naturalprodukter, jfr. næringsloven, samt tegning af abonnement på aviser.

Forbuddet er en udvidelse af næringslovens paragraf desangående og omfatter således forsikringstegning, bogsalg, kolportage, forskellige former for vagt- og redningstjeneste, de såkaldte abonnementskontrakter m. v., altså alene direkte erhvervsdrivendes henvendelser.

Forbuddet skyldes hensynet til privatlivets fred, da en uopfordret henvendelse kan virke generende og påtrængende for mange mennesker. Forbuddet skal også beskytte forbrugerne mod den risiko for misbrug og udnyttelse, der kan være knyttet til dørsalg.

Måske kan der ligge et problem på nogle områder, f.eks. på forsikringsområdet. Det er muligt, at folk ikke altid, trods skriftlig henvendelse, har kendskab til ændringer til fordelagtige forsikringsformer og eventuelt ikke får deres forsikringssum opreguleret tidssvarende. Derfor har jeg hæftet mig ved ministerens fremsættelsestale af den 16. marts, hvori han understreger, at han er klar over de synspunkter, der kan anføres imod forbud mod dørsalg af bøger og forsikringer, og at regeringen er villig til at drøfte, om der skulle være andre muligheder for at opnå den ønskede forbrugerbeskyttelse. Jeg vil naturligvis gerne følge ministeren i disse udtalelser både med hensyn til bøger og forsikringer, med en understregning af betydningen af, at den ønskede forbrugerbeskyttelse opnås.

En meget vigtig og positiv ting ved forslaget

[Tove Lindbo Larsen.]

er kapitlerne om fortrydelsesretten. Ved indførelse af fortrydelsesret er der mulighed for at undgå uønskede aftaler, truffet under mere eller mindre psykologisk pres. Beklageligvis har vi stadig disse for mig utiltalende udflugtsalg, krosalg, eller hvad man kalder dem. I den anledning vil jeg gerne spørge ministeren, om det ikke er muligt at slippe for denne handelsform enten i denne eller i en anden lov.

Fortrydelsesretten ved postordresalg finder jeg meget værdifuld, men jeg vil gerne henvise til § 13, hvori der angives en pligt til en tydelig skriftlig oplysning om fortrydelsesretten og justitsministerens ret til at fastsætte bestemmelser om form og indhold. I den anledning endnu et spørgsmål til ministeren: har ministeren gjort sig tanker om, hvordan denne oplysning skal praktiseres? Vil de berørte parter, erhverv og forbrugere, blive hørt, og kan oplysningspligten komme til at dække alle områder i loven og ikke alene postordresalg?

Med lovforslaget fortsætter den linje, regeringen har lagt med hensyn til en lovgivning, der tager hensyn til forbrugerne. I alt for mange år har man kun tænkt på erhvervslivet og ladet forbrugerne hytte sig selv. Jeg finder det aldeles rimeligt, at der vedtages love, der både giver forbrugerne rettigheder og yder dem beskyttelse. Jeg kan på socialdemokratiets vegne tilsige lovforslaget en positiv udvalgsbehandling.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Fremskridtspartiet har den grundholdning, at vi politikere skal blande os så lidt i befolkningens forhold som overhovedet muligt. Vi skal holde os væk fra at gennemføre restriktioner, medmindre det er absolut tvingende nødvendigt. Ud fra den grundholdning må vi utvetydigt tage afstand fra det lovforslag, der førstehandles her.

Det er et af de lovforslag, som vi i disse år oplever at skiftende regeringer møder op med og får gennemført, og hvor man må sige, at det hver gang lykkes at skære nogle stumper af den traditionelle erhvervsfrihed, at det lykkes at begrænse den næringsfrihed, som har været med til at skabe et rigt og velstående samfund.

Man påberåber sig, at man vil beskytte forbrugerne. Men det kan ikke være justitsministerens og folketingets opgave at beskytte den familie, der måske kom til at købe en kagebog for meget, eller beskytte den familiefar, der

måske kom til at tegne en lidt for stor livsfor sikring, hvis prisen for denne umanerlige beskyttertrang er, at vi simpelt hen stopper og kvæler en lang række fornuftige og nødvendige erhvervsmæssige aktiviteter, som gennemsnitlig taget er til meget stor og meget betydelig glæde for samfundet og forbrugerne.

Jeg mener, at forbrugerkommissionen i hele det oplæg, der ligger til grund for lovforslaget, altså i betænkning III om forbrugere ns retsstilling, skyder fuldstændig over målet og ser bort fra vigtige kendsgerninger. Man ser f.eks. bort fra, at måske en fjerdedel af landets husstande har et løbende abonnement på bøger eller bogværker, som er tegnet ved direkte henvendelse på bopælen. Det er da muligt, at der i denne halve million husstande er måske 50.000 eller 100.000 mennesker, som ikke er helt tilfredse med det abonnement, de har tegnet, men den skade er unægtelig til at overse, sammenlignet med den kæmpestore skade, der sker, hvis man helt forbyder, kriminaliserer, det dygtige og fremragende arbejde, der er gjort af en lang række bogforlag til umådelig stor glæde for de 499.000 familier, som er tilfredse med deres bogabonnementer.

På samme måde er det givet, at hundrede tusindvis af forsikringspolicer er tegnet på den måde, som nu vil blive kriminaliseret igennem lovgivningen, nemlig på initiativ af assurandøren. Også her er det da muligt, at der rundt omkring sidder 1.000 eller 2.000 mennesker, som er kommet til at tegne en police på måske et lidt større forsikringsbeløb, end de strengt taget havde brug for, eller som kom til at tegne en forsikring, de aldrig fik behov for. Det kan da være. Men den skade er da også ganske ubetydelig og bagatelagtig sammenlignet med den enorme skade, man forvolder forbrugerne, ja hele samfundet, ved nu at komme og sige, at det simpelt hen skal være strafbart at tegne forsikring på denne måde, som er en af de fast indarbejdede og mest benyttede måder at tegne forsikringer på.

Jeg synes, det er et utiltalende lovforslag, et forbrugerfjendsk lovforslag, et samfundsskadeligt lovforslag. Jeg synes også, man må korse sig over, at de mennesker, der sidder og hævder, at de varetager forbrugernes interesser, kan sidde bag deres skrivebord og sige: nu skal vi til at kriminalisere, at assurandørerne retter henvendelser til deres kunder, nu skal vi til at kriminalisere, at bogforlagene søger at sælge leksika og store bogværker, nu skal vi til at kri-

[Kjærulff-Schmidt.]

minalisere Georg Jensens Damaskvæverier i Kolding, nu skal vi til at kriminalisere Dansk Slægtsforskningsinstitut i Fredericia osv., osv.

Men vi skal også være klar over, at det er helt andre motiver, som ligger bag dette lovforslag end dem, der fremgår af de mange smukke bemærkninger om privatlivets fred. Det er nemlig ønsket om autorisationsordninger, bevillingsordninger, om samfundsstyring af forsikringserhvervet og samfundsstyring af andre dele af erhvervslivet, der ligger bag.

Desværre skal der nok være nogle enkelte erhvervsfolk, som tror, at dette lovforslag er et godt lovforslag. Det er de dele af erhvervslivet, som ser en øjeblikkelig fordel for sig selv, ved at andre dele af erhvervslivet bliver kvælt. Til dem vil fremskridtspartiet gerne sige: I skal bare være klar over, at næste gang er det jeres tur til, at man går i gang med fortrydelsesregler, med samfundsstyring, kriminalisering af den ene eller den anden art, reklameforbud, købefred, eller hvad man nu vil kalde det.

Jeg er fuldstændig enig med socialdemokratiets ordfører i, at det er en klar linje, regeringen har lagt med dette lovforslag, og jeg kan oplyse, at fremskridtspartiet vil gøre alt, hvad vi kan, for at bryde denne linje.

Nathalie Lind (V):

I venstres folketingsgruppe er der en meget kritisk holdning til dette lovforslag. Vi synes, at det bærer præg af en formyndermentalitet, der er os stærkt imod. Den definition af forbrugerbegrebet, som lovforslaget har, mener vi er forkert. Vi finder endvidere, at det udvidede forbud mod dørsalg og mod telefoniske henvendelser vil genere en række brancher ganske urimeligt, og at begrundelsen herfor, som regeringen anfører, hensynet til privatlivets fred, muligheden for at beskytte forbrugerne mod misbrug eller udnyttelse, siges der endda, ikke er så vel underbygget, at den kan bære den slags forslag. Vi frygter for, at resultatet, hvis en sådan lovgivning gennemføres, hvad vi bestemt ikke håber bliver tilfældet, meget nemt kan blive, at forbrugerne bliver dårligere stillet end i dag, idet den service de får, vil blive forringet.

Som noget meget principielt nyt indfører lovforslaget en fortrydelsesret. Der er i dette lovforslag ganske vist alene tale om at anvende en fortrydelsesret ved salg uden for det al-

mindelige forretningssted og ved postordre-salg. I sig selv er det en vidtrækkende nydannelsen at lovfæste en sådan fortrydelsesret. Men når man så i bemærkningerne kan læse, at man i justitsministeriets kreditkøbsudvalg overvejer at indføre en fortrydelsesret ved afbetalings- og kreditkøb, så ser man jo først, hvilke konsekvenser en eventuel tilslutning til dette her kan få. Vi kender jo Forbrugerrådets ønske om også ved almindelig handel i butik at få indført en fortrydelsesret, og når man ser, hvilken indflydelse de synspunkter, Forbrugerrådet står for, har haft alene på dette lovforslag, synes jeg, dette må give anledning til alvorlig eftertanke.

Så er der spørgsmålet om forbrugerbegrebet. Vi er vel alle enige om, at det er dagliglivets almindelige handler og indkøb, ikke store erhvervsmæssige investeringer, dette lovforslag drejer sig om. Justitsministeriet definerer en forbruger som en privat forbruger. Jeg er ikke enig i denne definition. Det må være den endelige bruger af varen, der, hvis man vil have beskyttelsesregler, vil have særregler for forbrugerne, skal være omfattet heraf, også selv om forbruget sker i en mindre erhvervsvirksomhed.

I øvrigt er det jo egentlig ret paradoksalt, at regeringen siger, at det bl. a. er hensynet til privatlivets fred, der er grunden til, at man vil komme med et sådant lovforslag. Samtidig forlanger man, at den, der sælger en vare, skal begynde at udspørge kunden om, hvad den skal bruges til, for man har jo givet sælgeren bevisbyrden for, at varen hovedsagelig anvendes til privat forbrug, og for at dække sig ind må sælgeren altså spørge, hvad kunden agter at bruge varen til. Der skal ikke mange eksempler til for at belyse, hvor urimeligt dette forslag og denne definition er.

Men der er også andet, vi er utilfredse med. Jeg vil gerne nævne det udvidede forbud mod uanmodet personlig henvendelse, dels forbuddet mod telefonisk henvendelse, dels forbuddet mod personlig henvendelse. En meget stor del af dagliglivets forsikringer tegnes på bopælen, næsten al ajourføring foregår på denne måde, og dette vil man altså forbyde, selv om der ikke har foreligget én eneste klage til Ankenævnet for Forsikring vedrørende direkte henvendelse. Man overser efter min mening den interesse samfundet har i, at borgerne dækker sig ind gennem en privat forsikring, ikke mindst i

[Nathalie Lind.]

spørgsmålet om ansvaret over for tredjemand, men det er da også af samfundsinteresse, det er da vigtigt, at der f. eks. ikke foreligger underforsikring. Vi synes, at dette forslag tenderer mod at lægge hindringer i vejen for en veluddannet branches indarbejdede forretningsmetoder. Hvis ikke vi kan finde frem til helt andre løsninger, helt andre forslag her, kan man på ingen måde regne med venstres stemme.

Med hensyn til det direkte bogsalg til forbrugerne så skal det også fremtidig være forbudt. Det er hævdet, at ca. 25 pct. af de for forbrugerklagenævnet indbragte klager vedrører dørsalg af bøger, men det er kun 4 forlag, det drejer sig om. Der har mig bekendt ikke været nogen klager i forbindelse med det dørsalg, Forlæggerforeningens medlemmer foretager, selv om der årligt indgås over 50.000 aftaler om køb af bøger på denne måde. Jeg vil særligt henvise til udtalelsen fra kulturministeriets bogudvalg, hvori man stærkt advarer mod at gennemføre et sådant forbud. Det vil ikke være muligt inden for et så lille sprogområde som det danske at udgive større lødige værker, hvis denne del af lovforslaget skulle blive gennemført. Man bøjede sig for denne argumentation i sin tid ved behandlingen af næringsloven. Jeg må appellere stærkt til, at man også nu lytter til de meget vægtige argumenter, der er kommet fra bogudvalget, og ikke indfører et forbud, der vil betyde, at Danmark som det eneste land i Vesteuropa afstår fra direkte salg af bøger.

Jeg tror, det er fremgået af det, jeg her har sagt, at venstre må afvise lovforslaget på det foreliggende grundlag.

Annelise Gottfredsen (KF):

Justitsministeren har i sin fremsættelsestale i forrige samling udtalt, at det er et centralt punkt for regeringen at arbejde for en øget forbrugerbeskyttelse, og ministeren bemærker, at det foreliggende forslag er et udtryk for denne holdning. Jeg skal ikke betvivle, at ministeren virkelig er af denne opfattelse, men jeg kan sige, at den ikke deles af det konservative folkeparti.

Lovforslagets hovedsigte er at indføre et forbud mod uanmodet henvendelse til forbrugere i erhvervsøjemed med tilsvarende ugyldighed over for aftaler, indgået i strid med dette forbud. Endvidere indføres en fortrydelsesret un-

der visse omstændigheder ved aftaler, indgået uden for fast forretningssted.

Jeg har i forrige uge karakteriseret et lovforslag – ganske vist ikke fra regeringens side – som udtryk for en barnepigementalitet. Det er en uheldig tendens, og jeg beklager, at jeg må bruge den samme betegnelse om dette lovforslag. I modstrid med bestræbelser på at give folk større indflydelse på politiske beslutninger har man her søgt at fratage folk ansvaret for deres egne handlinger ved at ophæve gyldigheden af et frivilligt indgået løfte.

Jeg er alvorligt bekymret for, at dette skal få afsmitning på folks indstilling i det hele taget om, at indgåede aftaler, såvel skriftlige som mundtlige, skal holdes. Der er rigeligt med begebenheder i dagens Danmark, der kan bidrage til at svække folks retsbevidsthed. Almindelige regler i straffelov og aftalelov bør være tilstrækkelige til at hindre eventuelle misbrug over for en svagere stillet part. Jeg vil derfor i grunden betegne dette lovforslag som overflødigt.

Lovforslagets § 2 udvider næringslovens forbud mod dørsalg, men netop med denne udvidelse finder det konservative folkeparti, at loven har forfejlet sit sigte. Jeg hentyder her ved specielt til forsikringsrådet, der ikke er omfattet af næringsloven, og til salg af bøger, der nu er undtaget fra næringslovens almindelige forbud, men også andre brancher vil blive dårligt stillede.

Af ministerens fremsættelse fremgår, at ministeren selv er betænkelig ved at undtage disse områder. Jeg vil da også påpege, at netop den beskyttelse og samfundsmæssige værdi, der ligger i, at folk får tegnet og ikke mindst ajourført deres forsikringer, forringes stærkt ved, at assurandøren ikke åbnes mulighed for dels ved at henvende sig til nye emner, dels at holde kontakten ved lige med faste kunder. Efter lovforslagets bestemmelser er det endog forbudt at henvende sig telefonisk til en gammel kunde om dennes løbende policer, fornyelse osv. Jeg kan også nævne, at under en samtale på kundens erhvervssted om forsikringer, der gælder dette område, således f. eks. på et landbrug angående staldbygninger, vil det ifølge dette lovforslag være forbudt assurandøren i samtalen løb at omtale kundens private forsikringsforhold, og en aftale herom vil på dette grundlag være ugyldig. Sådanne urimeligheder vil vi simpelt hen ikke medvirke til. Jeg må da også,

[Annelise Gotfredsen.]

som tidligere ordførere har nævnt det, sige, at der faktisk ikke har været klager på dette område.

Det konservative folkeparti mener endvidere, at kolportage af bøger bør undtages fra det almindelige forbud. Der er vægtige kulturelle hensyn at tage, og denne salgsform er en væsentlig forudsætning for udgivelse af mange større værker. De enkelte sorte får, der har kunnet give anledning til klager, bør kunne rammes ad anden vej.

Lovforslagets fortrydelsesret er, som jeg nævnte, ikke vor livret, vi er imod det. Et ord bør nu engang være et ord, og der er jo i mange tilfælde opsigelsesret i indgåede aftaler. Vi vil se nærmere på disse mange enkeltspørgsmål i udvalget.

Som det fremgår af mine bemærkninger, kan vi ikke støtte lovforslaget i den foreliggende form. Vi vil under udvalgsarbejdet søge at medvirke til ændringer, som vi finder berettigede.

Mimi Jakobsen (CD):

Det foreliggende forslag kunne med rette bære undertitlen »En sælgers død«, idet man i realiteten umuliggør enhver form for dørsalg. Jeg kan med det samme sige, at centrum-demokraterne ikke kan tilslutte sig forslaget, idet vi finder det alt for vidtgående. Ét er, at der kan være grunde til at beskytte forbrugerne mod firmaer, der ved utiltalende salgsmetoder får praktet nogle noget på. Her taler forbrugerklagenævnets årsberetning jo sit tydelige sprog. Men det retfærdiggør slet ikke dette generelle forbud, som efter vores mening skyder langt over målet.

Et graverende eksempel på, at forbuddet vil ramme helt forkert, er forsikringsbranchen, som flere ordførere også har nævnt. Hvordan i alverden havde man tænkt sig, at assurandører for fremtiden skulle kunne udføre deres job? Hvordan skulle de, hvis dette forslag blev vedtaget, kunne udføre den opgave, som vi alle må være interesseret i at de udfører, hvis ikke de kan nærme sig deres klienter eller kommende klienter uden at komme i fare for bødestraf? Hvorledes skal de følge deres klienters forsikringsdækninger op? Det må være en meget vigtig opgave og en fuldstændig elementær opgave for en assurandør.

Mener justitsministeren ikke, at det for hele samfundet er af den største betydning, at også socialt svage personer, der måske ikke selv ta-

ger initiativ til at forsikre sig på rimelig måde, får chance for vejledning, eller skal de først opdage mangelen, når skaden er sket? Intet tyder på, at forsikringsbranchen har skabt utilfredshed på forbrugersiden. Jeg har i hvert fald ikke set nogen dokumentation herfor. Hvorfor i alverden skal man så ramme denne branche? Der er mange – flere ordførere har været inde på det – bogforlag, som også ved dørsalg distribuerer deres varer. Der har alene været konstateret eksempler på 4 forlag, som har overtrådt almindelige fairnessprincipper, men det behøver da ikke at ramme samtlige bogforlag.

Vi kan fra CDs side således ikke støtte lovforslaget, som det fremstår i dag, men vi er måske i modsætning til de foregående ordførere nok mere positive over for en fortrydelsesret, som jo er begrundet i, at man har set eksempler, hvor firmaer har krævet 5-årige uopsigelige kontrakter indgået. Det er klart, at en sådan beskyttelse må være rimelig, men ikke et forbud af denne karakter.

Vi vil gå til udvalgsarbejdet med meget stor interesse, men med meget begrænset sympati.

Ebba Strange (SF):

Nu tror jeg snart, at justitsministeren trænger til lidt venlige kvindeord. Selv om jeg ikke kan være enig med justitsministeren i alt, vil jeg dog starte med at være venlig.

Jeg synes, det er godt, at vi får dette lovforslag forelagt. Jeg synes, det er godt, at vi får lejlighed til at diskutere de ting, der er lagt frem i det, og jeg tror, der er meget af det, det er nødvendigt, at vi vedtager.

Når jeg har lyttet til de foregående talere, har jeg sådan siddet og tænkt på mine egne erfaringer, dengang jeg var yngre og gik derhjemme og passede hus og mænd og børn, og hvad man ellers gør i den alder. Og så sad jeg og tænkte på: gad vide om de foregående talere ikke er klar over, hvor smarte, hvor veluddannede de dér sælgere nogle gange er, og hvor svært det er, når man er sådan et ungt og rimeligt uddannet menneske, at stå imod de overtalelsesforsøg, man kommer ud for. Jeg har selv tegnet et par kontrakter, dels på sådan noget vagtværns-noget, dels på et bogværk, hvor jeg bagefter tænkte: hvorfor i alverden lod du dig overtale til det?

Jeg tror, at der er masser af kvinder i den samme situation. Derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi får en fortrydelsesret, og at vi får en

[Ebba Strange.]

vis lovgivning med hensyn til, hvem der må opsoge os uanmeldt. Jeg tror, det er rigtigt, fordi jeg tror, at vi har at gøre med svagere grupper i forhold til stærkere grupper.

Så vil jeg godt gå ind i nogle af detaljerne i dette forslag. Jeg undrer mig lidt over, hvorfor abonnementstegning af aviser skal være fritaget. Jeg er egentlig ligesom de foregående talere enig i, at vi nok ikke bør lade forslaget omfatte forsikringstegning. Begge dele er egentlig også bygget på nogle ret personlige erfaringer. Det kan godt være, at justitsministeren og andre med ham er sådan ordentlige og påpasselige og får klaret alle de ting, de skal klare, og alle papirerne ligger i de rigtige bunker, men vi er altså nogle, der måske ikke havde fået tegnet den ansvarsforsikring og den brand- og tyveriforsikring, hvis ikke der var kommet en og havde sagt: er det ærlig talt ikke klogt, når du har børn og hjem og sådan noget, at du tegner en forsikring? Dét mener jeg altså, at man må kunne se på de regler, der gælder. Jeg tror, at der gælder ret stramme regler for tegning af dobbeltforsikringer og den slags. Det er i hvert fald noget, jeg synes, vi skal vende, og det er justitsministeren da også selv inde på.

Derimod kan jeg altså ikke forstå, hvorfor abonnement på aviser ikke er omfattet, for aviser ligger i alle kiosker, vi kan alle sammen se, at der er en avis, og den kan vi købe, vi kan købe den i løssalg. Hvis vi bliver så glade for den, at vi synes, det var noget for os, så kan vi tegne et abonnement på den. Det er noget helt andet, for vi lægger jo ikke mærke til forsikringerne, de ligger jo ikke og flyder i vinduerne, og måske har vi mere nytte af at tegne en ansvarsforsikring end af at tegne et avisabonnement.

Derimod er jeg helt enig i, at forslaget skal omfatte bogsalg, for bøger findes jo på vores biblioteker, dér kan vi stifte bekendtskab med dem. Vi har masser af boghandler, der også viser os udbuddet, og masser af boghandlere er villige til at lave afbetalingsordninger, når man køber større ting ind.

Jeg har ikke kunnet finde de religiøse selskaber, der også har belastet privatlivets fred – i hvert fald hjemme hos mig nogle gange især på mine fridage. Det har ærlig talt generet mig som almindelig forbruger, for de har nogle gange været vældig svære at slippe af med. Jeg ved ikke, om de er omfattet af forslaget, men jeg vil gerne spørge ministeren, om de er det,

og hvis de ikke er det, hvorfor de så ikke er det. Der er selvfølgelig ikke penge i klemme, det ved jeg godt, ikke sådan almindelige jordiske værdier, men privatlivets fred bliver i hvert fald lige så meget forstyrret af den slags henvendelser.

Fortrydelsesretten ved køb uden for almindelige forretninger tror jeg det er vigtigt vi får ind, og jeg synes også, det er vigtigt, at vi får fortrydelsesret ved postordresalg. Her gælder den allerede nu hos nogle firmaer, ved jeg, men det bør være en generel fortrydelsesret. Situationen er en anden, når man selv går ned i en butik og køber en vare og snakker med den pågældende handlende om varen og så beslutter sig, men måske skal vi udvide fortrydelsesretten. Det kan vi vende tilbage til.

Som sagt er jeg enig i grundtanken i lovforslaget, men der er altså detaljer, som jeg gerne vil se på under udvalgsarbejdet.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg kan på DKPs vegne ligesom fru Ebba Strange tilsige justitsministeren en betydelig mere velvillig holdning, end en lang række ordførere her har givet udtryk for. Vi synes, det er et godt lovforslag, der er kommet frem her, og vi har heller ikke alle de forbehold, som nu fru Ebba Strange gav udtryk for.

Forbuddet mod en uanmodet henvendelse til forbrugeren i erhvervsmæssigt øjemed og retten til fortrydelse af aftaler, der er indgået på denne vis, synes vi betegner en god sikring af forbrugeren, og det falder i tråd med forbrugerkommissionens tredje betænkning.

Vi mener, det længe har været nødvendigt med denne sikring mod misbrug og udnyttelse, og vi finder, det er godt, at der er kommet en klar definition af begrebet »forbrugerftale«, nemlig en aftale der er indgået af en erhvervsdrivende som led i dennes erhverv. Dermed kan parterne ikke være i tvivl om, hvad det er, det drejer sig om, og hvilket område loven omhandler.

Man kan måske undre sig lidt over, at man ikke har taget nogle af de mindre erhvervsdrivende med, som også har problemer i forhold til store firmaer osv., men det er muligt, det ikke har kunnet lade sig gøre inden for dette lovforslags rammer.

Man har været inde på problemerne på forsikringsområdet, men det hænger jo sammen med hele den måde, vores forsikringsverden er

[Tove Jørgensen.]

bygget op på, at det er privatejede kommercielle selskaber, der skal varetage forbrugernes forsikringsbehov, både hvad angår livs-, sygdoms- og brandforsikring osv. Vi finder slet ikke måden betryggende, hvorpå forbrugerne forsikres. Det er ikke nogen bebrejdelse mod de forsikringsagenter, der varetager disse firmaers interesser og arbejder i deres regie, men hele den måde, forsikringsvirksomheden foregår på, er ikke betryggende, heller ikke for forbrugerne.

Specielt er der en meget stor reklamevirksomhed fra forsikringsselskabernes side, og der finder ofte dobbeltforsikring sted, netop fordi forsikringsselskaberne har de kommercielle interesser; de vil fortrinsvis forsøge at få forbrugeren til at overforsikre sig og giver dem måske ikke den rimelige og reelle vejledning, de burde have.

Vi finder det også godt, at der er kommet en fortrydelsesret, som definerer forbrugernes rettigheder over for de aftaler, de kan blive overtalte til at indgå.

Jeg synes, hr. Kjærulff-Schmidt ganske overser den udnyttelse, der er sket, af godtroende mennesker, der f. eks. er blevet overtalte til sanitetsforsikringer, som var dyrere end de konstante nyanskaffelser, de kunne komme ud for, eller til vagtordninger, der ikke var mere værd end det papir, de var skrevet på.

Vi kan heller ikke rigtig gå ind for fru Annelise Gotfredsens argumentation i retning af, at det vil blive en forringelse af kulturlivet, hvis man ikke længere kan gå ud til de private forbrugere og tilbyde bøger. Der må findes andre måder, hvorpå det kan foregå.

Vi er ikke rigtig enige med fru Ebba Strange i spørgsmålet om abonnements-tegning på aviser og for så vidt heller ikke angående de religiøse selskaber. Det kan jo ikke være det store problem, om der bliver ringet på døren af og til, så man måske må bruge 5 minutter af sin tilværelse på at tale med vedkommende. Det er nu engang livets vilkår. Vi skal jo også kunne tale med hinanden. Det synes jeg ikke kan være det store problem.

Det væsentlige må være, at vi sikrer forbrugerne mod de overrumplende aftaler, som også fru Ebba Strange var inde på. Jeg er fuldkommen enig med hende i, at det tit og ofte er sådan, at hjemmegående husmødre med grædende børn om benene bliver overtalte til at tegne et eller andet abonnement, som de så ikke har

kunnet opsigte. Der findes ensomme gamle, som har ladet sig overtale til vagtordninger og ditten og datten, som de i virkeligheden ikke har haft nogen som helst brug for eller nogen som helst glæde af.

I det store hele kan vi love en velvillig behandling af det foreliggende lovforslag.

Niels Helveg Petersen (RV):

Der er adskilligt i lovforslaget, som vi har sympati for. Først skal jeg nævne indførelsen af en fortrydelsesret i forbindelse med henvendelser uden for forretningsstedet. En sådan fortrydelsesret udgør jo ikke en egentlig principiel ændring i retten til at indgå aftaler. Den betyder, at forbrugeren får en ekstra mulighed for at tænke sig om, og det vil i den almindelige hæderlige forretning – og det omfatter heldigvis den langt overvejende del af alle de aftaler, der indgås – på ingen måde være til skade for omsætningen, at forbrugeren har en fortrydelsesret. Derimod vil en fortrydelsesret i de tilfælde, hvor det drejer sig om mere betænkelige aftaler, give forbrugeren en ekstra mulighed og dermed også en ekstra beskyttelse, som vi synes der kan være et betydeligt behov for i visse tilfælde. Lad mig nævne et par af dem – de er også omtalt i bemærkningerne til lovforslaget.

Det drejer sig for det første om abonnementskontrakter, hvor man indgår aftaler om ydelser, som man ikke på forhånd kender værdien af, og hvis betydning for én selv er meget vanskelig at overskue ved aftalens indgåelse. Her synes vi, det er rimeligt, at der indføres de regler, som er omtalt i lovforslaget.

Tilsvarende gælder postordresalg. Ved postordresalg har forbrugeren ikke varen i hænde, når han træffer sin afgørelse, afgiver sin bestilling. Vi ved, at der er visse postordreforretninger, der arbejder med fortrydelsesret, men netop dette forhold kan jo gøre de handler, hvor den ikke eksisterer, særlig betænkelige, fordi forbrugeren måske regner med at have en fortrydelsesret ved alle former for postordresalg. Forbrugeren har ikke varen i hænde, har kun anprisningerne i et trykt materiale eller på anden måde til rådighed. Her finder vi indførelse af fortrydelsesret meget velbegundet.

Noget tilsvarende gælder disse forskellige former for smarte krosalg, hvor der under selkabelige former opstår et stærkt pres på køberen for at indgå visse aftaler. Også i den forbindelse har man set eksempler på misbrug, og vi

[Niels Helveg Petersen.]

mener, en fortrydelsesret vil være på sin plads her.

Der er to områder i lovforslaget, vi imidlertid har meget store betænkeligheder ved. Det gælder først og fremmest forsikringsbranchen. Her indføres der forbud mod uanmodet henvendelse, herunder uanmodet telefonisk henvendelse. Det vil jo medføre en meget voldsom ændring i den måde, forsikringsvirksomhed her i landet drives på. Vi tror ikke, at dette vil give en bedre service for forbrugerne, snarere tværtimod. Det er her værd at pege på, at de klager, der er indkommet over den måde, forsikrings salg drives på, ikke er mange, men tværtimod ganske overordentlig få i forhold til den samlede omsætning.

Netop i forbindelse med forsikrings salg opstår der i mange tilfælde igennem årene et godt forhold mellem forsikringsagent og kunde, hvor forsikringsagenten ikke kun virker som sælger, men i meget høj grad som familiens konsulent i forsikringsanliggender. Hvis man nu afskaffede denne form for virksomhed inden for forsikringsbranchen, ville man jo ikke dermed afskaffe markedsføringen inden for forsikringsbranchen, og jeg er ikke sikker på, man derved ville få markedsføringsformer, som virker mindre aggressive og mere behagelige, men der vil være en oplagt risiko for ringere forsikringsdækning til skade for ganske mange mennesker.

Når det drejer sig om kolportage, bogsalg, finder vi indførelse af en fortrydelsesret meget velbegrundet. Til gengæld er vi ikke overbevist om, at man ikke herved kommer til at skade også det lødige bogsalg, med risiko for at værdifulde udgivelser slet ikke vil finde sted. Vi mener, at i de fleste tilfælde vil fortrydelsesretten være tilstrækkelig til at hindre misbrug.

Der er set fra vort synspunkt adskilligt godt i lovforslaget, der er adskilligt, som er skidt, og der er adskilligt, som trænger til meget grundig belysning i det videre udvalgsarbejde.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg skal på kristelig folkepartis vegne afvise lovforslaget. Når man sidder og arbejder med forslaget, spekulerer man først og fremmest på, hvorfor det er fremsat. Det er ganske klart, at det er sket for at beskytte forbrugerne. Så kan man spørge sig selv: hvilke forbrugere? Er det de umyndige? For så kunne vi se på det og finde ud af, om der kunne være mening i det.

Men det drejer sig jo om voksne mennesker. Man mener altså, at forbrugerne ikke selv er i stand til at vurdere og skelne, og at de derfor må beskyttes.

Jeg synes, det er lidt deprimerende at sidde her som kvinde og høre om, at husmødrene skulle være særlig ringe og særlig dårlige til at skelne og være særlig lette at lokke. Fordi de har grædende børn om benene, siger de straks ja. Jeg synes, der heri ligger en nedvurdering af de danske husmødre. Vist kan der da være nogle, der lader sig lokke, men det er der vel også nogle mænd der gør. Den begrundelse mener jeg altså ikke duer.

Hvis vi skal have beskyttelse, så må der være mening i det, og jeg tror ikke, at dette lovforslag vil virke godt. Det kan ikke være rimeligt, at vi på den måde prøver på at hindre nogen i at udføre deres erhverv. Det er også lidt pudsigt at læse, at man jo må passe på, at de får det, de skal have, og derfor kan det være rimeligt, at assurandørerne får lov, for det er jo ikke så godt, hvis man ikke får de forsikringer, man skal have. Jeg synes, det er et mærkeligt lovforslag og kan selvfølgelig ikke medvirke til det.

Jeg vil godt sige med hensyn til fortrydelsesparagraffen, at selvfølgelig kan det være rimeligt at se på, om det er muligt at sætte noget ind, men der er også ting, hvor det vil være urimeligt, at man først skal have tid til at vurdere dem – og så bagefter kan finde ud af, at man ikke vil have dem alligevel.

Kristeligt folkeparti kan altså ikke medvirke til lovforslaget.

Hjortlund Christensen (DR):

Vedtagelse af dette lovforslag vil efter min mening betyde et meget stærkt anslag mod den personlige frihed og menneskets naturlige virketrang. Som bekendt er menneskets behov ubegrænset, og menneskets frihed til at dække disse behov søges nu indskrænket. Gennem tiderne er der opbygget den tradition mellem køber og sælger, at kontakten finder sted på et tidspunkt, der i høj grad kommer forbrugerne til gode. Jeg tænker her på handler og aftaler, der indgås uden for ordinær arbejdstid.

Jeg skal da gerne indrømme, at der selvfølgelig sker handler, som køberne fortryder, men det samme sker som bekendt også ved almindelige indkøb i ordinære forretninger, de såkaldte impuls køb, og her kan lovgivningen ikke gribe ind.

[Hjortlund Christensen.]

Det er retsforbundets opfattelse, at loven er diskriminerende både for køber og sælger. Vi har her i vort lille Danmark en række organisationer, som varetager forbrugernes interesser og oplyser forbrugerne om mange fornuftige ting – et oplysningsarbejde, som selvfølgelig er velkomment, men som efter min mening ofte skyder totalt over målet. Det føles, som om erhvervslivet alt for ofte sættes i gabestok. Jeg vil gerne her kraftigt understrege, at det er forbrugeren, der sådan set bestemmer, hvad markedet har brug for. Hermed være ikke sagt, at der ikke produceres ting, som samfundet godt kan undvære. Vi må dog konstatere, at vi mennesker har vidt forskellige behov. Tænk blot på moden; for nogle mennesker er den ligegyldig, men for andre er det nærmest en livsbetingelse at følge den.

I konkrete situationer kan det være betænkeligt, at f. eks. en forsikringstager ikke er oplyst om risikoen ved ikke at have forsikringer. Jeg kunne fristes til at spørge, om forslagsstillerne ville være trygge ved, at en familie ikke har en almindelig, billig familieforsikring. Tænk på den økonomiske risiko, familien løber i en konkret situation.

For mig er en forsikringsagent i øvrigt en konsulent, og det tror jeg en forsikringsagent er for mange mennesker. Men det er måske hensigten, at bistandskontorerne skal til at holde øje med disse ting. Det er i al fald efter min mening en meget farlig udvikling.

Postordresalg og bogsalg på forskellige måder kan have nogle negative virkninger, men trods alt kan køberen dog orientere sig om tilbudene. Der er mange andre salgsmetoder, som jeg ikke kan acceptere, men uanset lovgivningen vil der altid i vort samfund være både købere og sælgere, der ikke lever op til den regulære linje, som de fleste af samfundets borgere følger.

Den risiko, det er at være menneske, har tendens til at udvikle mennesket i retning af, at det kan begå sig, og den må ikke fjernes.

Vi kan fra retsforbundets side ikke medvirke til dette lovforslags gennemførelse, og vi vil overveje at stille ændringsforslag ved anden behandling.

Melchior (CD):

I forlængelse af mit partis ordførers indlæg her vil jeg gerne konstatere, at man ikke behøver at være fremskridtsmand for at føle, at

dette forslag er alt for vidtgående. Forslaget kunne med et vist held have været behandlet sammen med det næste forslag, vi skal behandle, nemlig lovforslaget om overformynderiet; der er blot den forskel, at det næste lovforslag drejer sig om nedlæggelse af overformynderiet, mens der her er tale om indførelse af overformynderi.

Jeg har især ønsket at tage ordet for at imødegå den fremstilling, som socialdemokratiets ordfører, fru Tove Lindbo Larsen, har givet her. Det er kendte toner, idet man forsøger at sætte et skel op mellem erhvervslivet og forbrugerne, som om det var to fjendtlige hinanden modstående størrelser, og som om det var entydige størrelser, hvad det aldeles ikke er. Erhvervslivet er en integreret del af samfundet med rødder og forgreninger til de allerfleste hjem i dette samfund, og hvad forbrugere angår, ja, så er vi vel alle forbrugere for Herren, men danske forbrugere er ikke nogle uvidende stakler, der skal lægges i kuvøse, således som man forsøger det her. Vi har telefoner, de fleste af os, og dørklokker næsten alle sammen, netop for at der skal kunne ringes på dem og tages kontakt, og – som selv den kommunistiske ordfører, fru Tove Jørgensen, sagde – vi har vel lov at tale med hinanden. Jeg tror, de fleste voksne mennesker kan være tjent med det.

Når misbrug kan finde sted, o.k. så skal der være fortrydelsesmulighed, 10 klager kan jo medføre 10 avisartikler og 10 gange 5 minutter i Forbrugerrådets radioudsendelser, mens 1.000 eller 10.000 eller 100.000 tilfredse forbrugere dårligt nok kan medføre en eneste artikel. Afgørende er, at misbrug kan luges bort; at det kan finde sted, må kun i nødstilfælde føre til forbud.

Nu har mange udmærket talt forsikringsbranchens sag, så jeg vil gerne tage mig af fru Ebba Stranges tvivl med hensyn til aviserne. Ikke at jeg mener, aviser ikke også burde kunne falbydes ved dørene – det mener jeg – jeg er bare forbavset over den distinktion i forbindelse med forskellige former for det trykte ord. Aviser må man ifølge lovforslaget gerne sælge ved dørene, men ikke tidsskrifter, ugeblade og bøger. Det vil altså sige, at publikationer som min-avisen og Land og Folk må man gerne falbyde, men ikke værker af H. C. Andersen eller Johannes V. Jensen og mange andre, der kunne nævnes. Jeg er højst forbavset over, at man er kommet til et sådant resultat.

Endelig vil jeg gerne anføre, at man bør

[Melchior.]

tænke på, at ved opsøgning i hjemmet er forbrugeren på hjemmebane. Jeg tror, det gælder for andet end fodbold og andre sportsgrene, at dette at være på hjemmebane giver en vis tryghed og en vis styrke. Har man først opsøgt en sælger på hans kontor eller på hans forretningssted, så er det ikke sikkert, man er så tryk. Der ligger ikke i mine bemærkninger anklage imod nogen, der har forretningssteder, men dette at være hjemme må være en fordel.

Jeg noterede mig med glæde, at fru Ebba Strange talte om påringninger i missionsøjemed. Ganske rigtigt er der ikke her tale om, at man sælger varer, henvendelsen udløser ikke nogen betaling, men der er mange påtrængende missionærer, som godt kan bringe folk i tvivl; under dække af at sælge tryghed og pladser i et vist paradys pådutter missionærerne dem ofte problemer og komplekser. Jeg kan heller ikke forstå, når man endelig vil fremsætte et sådant lovforslag, at man så ikke har taget det med. Det kunne være interessant at høre tidligere pastor Orla Møllers – altså justitsministerens – kommentar til dette.

Ved at følge behandlingen her er jeg kommet til det resultat, at der må være tale om en art begravelse, og ved enhver begravelse skal der kastes jord på; jeg gætter på, at det inden længe bliver tidligere pastor og kirkeminister Orla Møllers tur og forventer at høre tre klask, når han kaster jord på.

Justitsministeren (Orla Møller):

Nu ligger tonerne om død og begravelse og undergang ikke ligefrem til mit gemyt, så jeg er betydelig mere optimistisk, end hr. Melchior var i sit indlæg. Jeg håber, jeg er blevet bekræftet i min optimisme, når vi nu i løbet af nogle måneder har fået pløjet dybere i dette forslag.

Jeg vil gerne begynde med at sige tak til de ordførere, som var positivt indstillet over for forslaget, selv om de – alle uden undtagelse – også havde kritiske bemærkninger at komme med. Det var i øvrigt ventet, for et forslag som dette, der arbejder med det enkelte menneskes hele daglige tilværelse, må naturligvis blive genstand for overvejelser og diskussion, anderledes kan det ikke være.

Det kan godt være, at der er nogle af ordførerne, der måske nu vil føle sig lidt for godt behandlet, når jeg siger, at det, jeg faktisk er mest taknemlig for, er nogle af de meget kri-

tiske røster, der kom fra venstres ordfører, fra de konservatives ordfører og fra centrum-demokraternes ordfører, fordi der i disse kritiske bemærkninger – og måske i særlig grad bag dem – også var en forståelse for nogle af de problemer, vi står over for; så er der i hvert fald et punkt, hvorfra man kan gå ud og begynde at diskutere sagerne. Jeg ved godt, at sådan som talerne lød, var vi rygende uenige om en lang række ting. Lad det bare være helt klart, jeg skal ikke prøve på at tage nogen i lommen på forhånd. Men hvis man har den opfattelse, at der er noget, der er forkert på dette område, så må vi i hvert fald kunne starte en diskussion omkring disse forhold.

Jeg har fra starten været indstillet på, at dette lovforslag ikke blev et af de helt lette at komme igennem med, og derfor har jeg selvfølgelig også i fremsættelsestalen gjort opmærksom på, at der kan være andre muligheder for at skabe den forbrugerbeskyttelse, som i hvert fald en stor del af befolkningen ønsker. Jeg ved ikke, hvor megen vægt man skal lægge på de undersøgelser, der laves om den slags ting, men der har jo været en sådan undersøgelse, der viste, at 58 pct. af de adspurgte mente, det ville være en fornuftig ting at få et sådant forbud gennemført. Jeg siger udtrykkelig: jeg ved ikke, hvor megen vægt man skal lægge på det, men jeg ved i hvert fald, at der er flere misbrug end dem, der har været taget frem under debatten her i dag. Der er vitterlig i visse tilfælde tale om så utiltalende salgsmetoder, at man er nødt til at gribe ind, og jeg tror, at det brede flertal i folketinget også på dette punkt vil være parat til at tage nogle konsekvenser. Det er muligt – og det tyder i hvert fald ordførertalerne på her i dag – at vi er gået for vidt i vore ønsker om en ændring af lovgivningen.

Fru Tove Lindbo Larsen spurgte om krosalget, og jeg skal understrege – som det har været draget frem i debatten nogle gange – at dér, hvor vi med forslaget her griber ind over for dette, det er med fortrydelsesretten, som gælder, hvis der foretages salg ved sammenkomster hos private, under udflugter eller biografforestillinger, ved krosalg osv. Vi forsøger altså med fortrydelsesretten at komme noget af dette til livs.

Jeg vil godt have lov at sige til hr. Kjærulff-Schmidt, at det er i hvert fald ikke hos mig, man har fundet tankerne om, at der bag hele lovforslaget skulle være et ønske om auto-

[Justitsministeren.]

risationsordninger. Men jeg har hørt meget tit fra flere af de grupper, der har været tale om, at man har haft et ønske om det. Jeg har derimod været meget skeptisk over for noget sådant, idet jeg ville foretrække andre ordninger.

Der var i fru Nathalie Linds ordførertale ikke ret meget at være i tvivl om. Det var en kritisk holdning. Det var de stærke ord, som gik igen også hos andre, om formynderholdning, men der var dog også et ønske om, at der skulle arbejdes med forslaget. I modsætning til den totale afvisning, der blev udtrykt af flere andre, var der her en mulighed for at komme i forhandling. Jeg vil godt i den forbindelse sige, at jeg er meget åben over for en drøftelse af, hvordan man kan prøve på at videreføre tankerne om en beskærmelse af privatlivet, privatlivets fred. Når jeg siger det, så er det, fordi jeg ved, jeg her har fat i en stump af den tidligere justitsministers hjerte; her må der være et udgangspunkt for at komme videre i drøftelserne.

Der var i fru Annelise Gottfredsens indlæg en enkelt ting, som giver mig anledning til en bemærkning. Der siges, at det er kun nogle enkelte forlag, som på bogområdet har gjort sig ufordelagtigt bemærket, og de må kunne rammes ad anden vej. Når vi kommer til at sidde i udvalgsarbejdet, håber jeg på, at man ikke nøjes med at komme med antydninger af, hvad der kan ske, for så kan det godt medføre, at man havner i nogle af de forslag, som vi er fremkommet med her. Det skal man altså være klar over, når man går ind i debatten fra den side.

Jeg glemte at sige til fru Tove Lindbo Larsen, at jeg gerne i udvalget vil forelægge et større notat, vi har om lovforslaget, set i forhold til et direktivforslag, som er fremsendt til Rådet her i januar måned 1977. Det er alt for omfattende til, at jeg kan dykke ned i det her, men det vil vise, at der er adskillige af kapitlerne i dette lovforslag, som er aldeles uberørt af det, man arbejder med på bredere plan inden for fællesmarkedsområdet, og at der også er nogle karakteristiske forskelle. Det kunne jo være, at der under behandlingen var nogle, der var interesseret i at komme til at dykke dybere ned i dette.

Jeg skal også sige til fru Tove Lindbo Larsen, at når det drejer sig om oplysning af en sag, så plejer vi i justitsministeriet at spørge os

vidt omkring. Det kan i øvrigt ses af nogle af bemærkningerne til lovforslaget, hvor utrolig mange lovforslaget har været sendt til høring hos.

Jeg skal, særlig med baggrund i fru Ebba Stranges indlæg, sige noget om den debat, som hele tiden kommer til at stå om assuranceforholdene. Det er nok et ømtåleligt område, og forsikringsselskaberne har gjort gældende over for os den ene gang efter den anden, at fortrydelsesretten vil give forbrugeren den fornødne beskyttelse. Jeg er nødt til at gøre opmærksom på, at forsikringsaftaler ikke er omfattet af lovforslagets kapitel 3 og heller ikke uden videre kan passe ind under dette kapitel. Det hænger sammen med mange forskellige ting, bl. a. de meget kortvarige forsikringer, der kan tegnes. Skal en sådan fortrydelsesret i forbindelse med forsikringerne tages ind, så kommer det til at gælde forsikringsaftaleloven. Det er da klart, at vi også ved arbejdet i forsikringsaftaleudvalget har dette for øje. Men jeg gør altså opmærksom på, at man ikke uden videre kan bruge den argumentation, når vi står over for det foreliggende forslag.

Jeg har lyst til allerede nu at åbne lidt op for den videre debat omkring forsikringstegningen ved at sige, at nogle af de betænkeligheder, man har, og som hænger sammen med forbuddet mod at foretage uanmodet personlig henvendelse, måske kunne imødekommes ved, at man gav adgang til den telefoniske henvendelse. Jeg vil godt med dette demonstrere, at jeg er positivt indstillet over for at finde andre løsninger på dette område.

Fru Ebba Strange var inde på spørgsmålet om de religiøse selskaber, og det var hr. Melchior også. Han ville oven i købet gerne have en forklaring på, hvorfor de ikke var taget med. Jeg skal lade være med at komme med nogen som helst filosofisk forklaring på det, men dette forslag, som vi har til behandling i dag, drejer sig udelukkende om erhvervs-mæssige aftaler og ikke om noget som helst andet. Jeg kunne have lyst til at føje til, at jeg anser den mere filosofiske debat for at være så afgørende, at på det punkt har jeg intet ønske om at bryde ind og stoppe noget som helst. Det gælder både de politisk-religiøse og de mere kirkeligt-religiøse menigheder og grupper.

Der er vist ikke så forfærdelig mange flere bemærkninger at tilføje, ud over denne ene, at det er en nødvendighed, som det også fremgår

[Justitsministeren.]

af diskussionen her i dag, at se i øjnene, at der er vidt forskellig holdning til de to punkter, det i særlig grad drejer sig om, nemlig bogsalget og forsikringstegningen, og jeg har altså valgt ved udarbejdelsen af lovforslaget at bruge adrederingsmetoden og sige: skal de med, så skal de med alle sammen. Der kan føres argumenter frem for det stik modsatte synspunkt. Jeg har stadig væk den opfattelse, at der kan skabes et fornuftigt resultat, når vi når frem til anden behandling engang hen ad juletid.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg undrer mig over, at fru Annelise Gøtfredsen så kategorisk afviste fortrydelsesretten. Jeg vil gerne henvise til, at man på adskillige områder har gennemført en fortrydelsesret, som er tilfredsstillende både for erhverv og forbruger.

Hr. Melchior gav udtryk for, at jeg opstillede erhverv og forbruger som to modstridende parter. Jeg vil gerne sige, at i en lang række tilfælde kan forbrugere og erhvervsrepræsentanter udmærket samarbejde. Jeg har intet ønske om at stille dem op som modstridende parter, man kan udmærket godt have hver sine interesser og alligevel få et fornuftigt samarbejde.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Et af de væsentlige argumenter for fortrydelsesretten er, som det blev fremhævet af ministeren og fru Tove Jørgensen bl. a., at vi har set utiltalende eksempler på, at sanitetselskaber, vagtselskaber og andre har overtalt forbrugere til at indgå kontrakter, som forbrugerne i virkeligheden ikke havde nogen som helst nytte af. Det er korrekt, der er konstateret sådanne eksempler, og det er en af årsagerne til, at et flertal her i Folketinget for 2 år siden vedtog en lovgivning, idet man sagde: nu skal vi sætte en stopper for dette uvæsen. Man gennemførte, som nogle måske vil huske – justitsministeren husker det i al fald – en ændring i aftalelovens § 36, som blev affattet sådan, at aftaler kan tilsidesættes, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre dem gældende. Da denne ændring i aftalelovens § 36 var blevet vedtaget, takkede regeringen de partier, der havde medvirket til vedtagelsen, og sagde: nu har vi endelig fået sat en stopper

for disse uheldige og odiøse abonnementskontrakter, sanitetselskaber, vagtselskaber og andre. Derfor kan man ikke komme og bruge den argumentation en gang til i relation til det lovforslag, der er tale om her.

Hvis vi ser på forsikringsselskabernes forhold, så er en fortrydelsesret jo aldeles unødvendig, sådan som det faktisk ligger på forsikringsområdet. Jeg kan ikke forestille mig, at der er et eneste dansk forsikringsselskab, der ville nægte en forbruger at træde tilbage fra en forsikring, hvis kunden ved en fejltagelse er kommet til at tegne dobbeltforsikring. Og jeg kan heller ikke forestille mig, at der er forsikringsselskaber, som ikke ville lade en policehaver komme ud af en forsikring – i hvert tilfælde på det vilkår, at han skulle betale et års præmie – hvis han et stykke tid inde i policeperioden fortryder, at han har tegnet den pågældende forsikring. Det er jo ikke sådan, at assurandører her i landet benytter gangstermetoder, og derfor er det et skinproblem, man bruger som argumentation for denne del af lovforslaget.

Når man har hørt ordførerne for en lang række partier – fremskridtspartiet, venstre, konservative, CD, kristeligt folkeparti og delvis de radikale – så kunne man måske tro, at man nu kan ånde lettet op, når det gælder dette lovforslag, men man skal ikke begå den fejl, som hr. Melchior gjorde, nemlig at glæde sig for tidligt. Det er der bestemt ingen grund til. Vi har alt for mange gange oplevet, at en række partier i første omgang stiller sig afvisende over for et lovforslag, og når man så kommer i gang med udvalgsarbejdet, ja, så ændrer lovforslaget måske en lille smule karakter, nogle frister bliver ændret en smule, man udsætter ikrafttrædelsesdagen et halvt års tid, man siger, at visse brancher får lov til et år eller to endnu at drive den virksomhed, de altid har drevet, eller hvad man nu kan finde på, og så oplever man, hvordan nogle partier siger: se, hvad vi opnåede, vi opnåede en hel bunke under disse forhandlinger. Men realiteten er jo kun den, at man har opnået at være med til at ødelægge forholdet mellem danske erhvervsvirksomheder og forbrugerne en lille smule mere, end det i forvejen er lykkedes for socialdemokratiet og Forbrugerrådet og forbrugerkommissionen at ødelægge det.

Derfor er det meget vigtigt, at man siger klart nej, og ikke et nej med modifikationer til

[Kjærulff-Schmidt.]

dette lovforslag, og det er vigtigt for de brancher, de dele af erhvervslivet, der rammes af forslaget, at de prøver at holde de partier, som måske vakler en lille smule i troen, fast ved det nej, som de partier har givet udtryk for i dag.

Jens Peter Jensen (V):

Den debat er jo tungthenskridende som Karup Å. Derfor har jeg to bemærkninger, som måske kunne bringe lidt liv i den.

Den ene er denne, at da vor hustru var ung, tegnede hendes far en forsikring for hende, så hun kunne blive et godt parti engang. Da vi fik forsikringen udbetalt, kunne jeg købe en overfrakke til min svigerfar. Det er ingen skade til, at folk i almindelighed lærer, hvad inflationens virkninger er.

Den anden bemærkning er denne, at i slutningen af landbrugskrisens alvorlige år i 1930'erne havde jeg den store glæde at være i tjeneste hos dette høje tings formand. Han ydede mig en betaling for mit arbejde, som absolut var i overkanten af, hvad bedriften kunne bære, men ikke var tilstrækkelig til mit udkomme. Derfor var jeg dørsælger, jeg gik rundt og solgte en Gunnar Fogt-Petersens bog »Vor Regering og Rigsdag«. Takket være den høje formands fattigdom og min flid kom vi til at øve en kulturel indsats, således at der i mange midtfynske hjem nu findes denne gode bog.

Derfor må jeg sige til det høje ting, at jeg er virkelig imponeret over, at en dobbeltminister har tid til at fremsætte et lovforslag af denne art. Lad det dog også være sådan, at mennesker kan snakke med hinanden. Der er så mange ensomme; de er såmænd helt glade for, at der kommer en agent med et eller andet.

Jeg hørte forleden dag her i tinget, at et yngre medlem af tinget talte om, at de unge skulle have valgret, for de var så modne. Skulle de så ikke være modne nok til at afvise den slags folk, der kommer? I sommerhalvåret har jeg den regel, at når Jehovas vidner kommer, så viser jeg mig frem i min fysiske pragt og siger til dem: det nytter ikke noget, jeg er buddhist.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om overformynderiets virksomhed. (Nedlæggelse af overformynderiet).

(Lovforslag nr. L 159. Fremsat 13/4 77).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Tove Lindbo Larsen (S):

Revisionstidspunktet i den oprindelige lov om overformynderiet var fast til 1974-75, men blev udsat i to år, derfor dette lovforslag nu.

Ved drøftelsen af udsættelsen i 1975 gav folketinget udtryk for, at overformynderiet burde nedlægges og opgaverne varetages andetsteds. En arbejdsgruppe med repræsentanter for overformynderiet og justitsministeriet har drøftet forholdene og gav i efteråret 1976 en redegørelse for resultatet af disse drøftelser. Arbejdsgruppen peger sluttelig på to muligheder: principalt at opretholde overformynderiet, subsidiært at overformynderiet nedlægges og arbejdsområdet henlægges direkte til justitsministeriet.

I løbet af de ti år, loven om overformynderiet har virket, har man rationaliseret i en sådan grad, at der er nået et højt aktivitetsniveau. En nedlæggelse af overformynderiet og en henlæggelse af arbejdsområdet til justitsministeriet, som en vedtagelse af lovforslaget indebærer, synes dog yderligere at medføre visse besparelser og rationaliseringsmuligheder. Der er dog tale om en midlertidig ordning, før den endelige placering foretages. Den langsigtede løsning ligger i oprettelse af en styrelse under justitsministeriet til varetagelse af en lang række andre konkrete familieretlige sager. Det lyder for mig som en god ordning. Jeg håber, vi i udvalget kan udbyde den fremtidige organisationsplan.

Med disse ord skal jeg på socialdemokratiets vegne tilsige lovforslaget en positiv udvalgsbehandling.